

فقه اسلامی

من یرد الله به خیر ا یفقهه

فی الدین .

(حدیث شریف)

"کسی که خداوند به وی اراده خیر فرماید

او را در امور دین دانشمند می سازد"

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ○

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ○ وَأَخْلِلْ عُنُقَهُ

مَنْ لِي سَانِي ○ يَفْقَهُوا قَوْلِي ○

(قرآن کریم)

"ای زما پروردگاره! زما سینه را پراخه کره!

او زما امر (درسالت) راته آسان کره! او زما

له ژبی خخه غوته پرانیزه! چي (خلک) زما په

خبرو (نبه) وپوهیږي"

جولای 2021

ذوالقعدة

شماره دو صد هشتاد و ششم

حکومت از طریق مشروع باشد لازم است که منصب قضاء را از جانب حاکم پذیرفت و اما اگر عدم صحت رسیدن به حکم بطریقه غیر قانونی باشد در این حالت عدم قبول آن امر مشروع است. به عبارت دیگر ابوحنیفه میدانست که رسیدن به زعامت غیر قانونی است لذا نخواست منصب قضاء را قبول کند و عدم قبولی او نوع از انواع مبارزه و مخالفت با نظام استبدادی بود. از نظر فقه حنفی مبارزه با سلطه غیر قانون و مستبد امر دینی است.

مقام علمی و منزلت فقهی امام ابوحنیفه را حکام دولت اموی و عباسی خطر بزرگ برای ادامه حکومت خود می دانستند. امام ابوحنیفه مخالف سیاسی عادی نبود، او مجتهد و فقیه در مخالفت هایش نیز بود. متأسفانه پیروان مذهب حنفی در عصر حاضر مبارزات سیاسی و مخالفت های امام را علیه حکام فاسد و مستبد فراموش کرده اند.

{ دکتور محمد ایمن الجمال، الإمام ابوحنیفه و فقه الثورة، SY-SIC.COM/?P=7860 } و محمد ابو زهره، ابوحنیفه حیات و عصره، آراؤه و فقهه، دارالفکر العربی.

الحسین بن علی بن محمد ابی عبدالله الصمیری، الحنفی، أخبار ابی حنیفه و أصحابه، عالم الکتاب، بیروت.

مخالفت با حاکم ظالم و فساد سیاسی از نظر

امام ابوحنیفه

مهمترین موضوع سیاسی، تنظیم رابطه بین حاکم و محکوم است، امام ابوحنیفه در این ساحه موافق واضح دارد که باید مورد بررسی و بحث قرار داده شود. و امتیاز امام ابوحنیفه در تاریخ سیاسی اسلام، اشتراک و تأیید او از انقلابات ضد حکام بود. حکام مقام منزلت امام را خوب میدانستند لذا سعی داشتند تا با امام نزدیک باشند، اما امام ابوحنیفه حاضر نشد با زمامداران نزدیک شود و منصب قاضی القضاة را نیز در دولت عباسی نپذیرفت و عدم همکاری امام با سلاطین سبب زندان و تعذیب او شد تا درجه که گفته میشود در زندان به شهادت رسید.

ابن عابدین می گوید که المنصور از قبل میدانست که ابوحنیفه رضی الله عنه منصب قضاء را نمی پذیرد، لذا پیشنهاد قضاء را برای او کرد تا سبب قتل او را آماده کند. ابوحنیفه میدانست که قبول قضاء در صورتیکه حکام همان اشخاص باشند نمی تواند ظلم دولت را مانع شود. از نظر ابوحنیفه عدم قبول قضاء ارتباط به اصل مشروعیت حکم داشت، از نظر او اگر طریقه رسیدن به

دانستند. أهل مدینه از صحابه و تابعین در مقابل معاویه ایستاده گی کردند و عمل او را خلاف اصل انتخاب دانستند.

عکس العمل مردم در مقابل تعیین یزید به خلافت بسیار شدید بود ، الحسین بن علی در عراق سال 60 هجری / 681 میلادی قیام کرد و أهل مدینه بنام انقلاب الحرة سال 63 هجری / 684 میلادی ، و عبدالله بن الزبیر سال 73 هجری / 693 میلادی ، و بعداً انقلاب علماء در عراق بقیادت قائد عسکری عبدالرحمن بن الأشعث الکندی (ت 84 هجری / 704 میلادی) . انقلابات و عدم استقرار سیاسی علیه دولت اموی ربع قرن دوام کرد و اثرات بزرگ را برای نسل جدید بجا گذاشت ، مهمترین نتیجه آن بازگشت به شورا و اشتراک مردم در انتخاب زعیم سیاسی بود .

قیام زید بن علی :

انقلاب زید بن علی در سال 122 هجری / 741 میلادی علیه حکم هشام بن عبدالملک (ت 125 هجری/ 744 میلادی) بود . امام زید چنانکه عبدالقادر الجرجانی (ت 429 هجری/ 1039 میلادی) در کتاب خود بنام « الفرق بین الفرق » می آورد ، دلیل انقلاب خود را اینطور بیان کرد: خارج شدم یا قیام کردم علیه بنی امیه که با جدم الحسین جنگیدند و بالای مدینه هجوم کردند و خانه کعبه را به منجنیق بستند و ابن الزبیر را کشتند.

در حقیقت انقلاب امام زید امتداد انقلابات گذشته بود و هدف آن بازگشت به شورا و احترام رأی مردم در انتخاب خلفاء و والیان و اقامت عدالت و رفع مظالم از مردم بود .

الإمام زید الهاشمی

(ت 122 هجری / 741 میلادی)

امام زید در سال 80 هجری / 700 میلادی متولد و در خانواده علم و تقوی و متابعت از دین نشأت یافت . امام پسر علی معروف به زین العابدین بن الحسین بن علی بن ابی طالب بود . زین العابدین معروف به مخزن علم و امام متقیان بود ، امام الذهبی در کتابش (سیر أعلام النبلاء) در مورد او میگوید که شخص امین و اطمینان و احادیث روایت شده او صحت دارد.

الذهبی می نویسد که امام زید علم را از پدرش و برادر بزرگش محمد الباقر و عروه بن الزبیر که یکی از فقهاء هفتگانه مدینه بود آموخت . ابو الفتح الشهرستانی (54 هجری / 1153 میلادی) در کتاب خود بنام « الملل و النحل » می نویسد که زید اصول (عقائد) و فروع فقه را از واصل بن عطا زعیم المعتزله آموخت ، المقریزی می گوید که زیدیه در اصول با معتزله بطور کل موافق و فقط در امامت با هم اختلاف داشتند و زید مذهب خود را از واصل بن عطا گرفت.

مراحل و اسباب مخالفت زید : امویان أهل مدینه از صحابه و ابناء شان را مجبور به بیعت زید بن معاویه (60 هجری/ 685 میلادی) نمودند . معاویه برای والی مدینه مروان بن الحکم (65 هجری / 686 میلادی) نوشت که بیعت برای یزید بگیرد ، مروان بزرگان مدینه را جمع و گفت: امیر المؤمنین پسرش یزید را به پیروی از سنت ابوبکر و عمر به خلافت تعیین نموده ، عبدالرحمن بن ابی بکر الصدیق بجواب گفت نه خیر به سنت کسری و قیصر ، ابوبکر و عمر اولاده و أهل بیت شانرا تعیین نکردند. بعداً حضرت معاویه شخصا به مدینه رفت تا بیعت أهل آنرا برای پسرش زید بگیرد ، مردم نپذیرفتند و امر خلافت را به مشوره مسلمانان

مضمون بیعت مساوات ، شورا ، حریت مبارزه با استبداد سیاسی و دفاع از مظلومین و دفاع از حقوق طبقات ضعیف و محروم در جامعه و نصرت أهل بیت بود . اشاره به نصرت أهل البیت در خطاب امام زید برای هواداران برادر زاده اش امام جعفر الصادق بود زیرا امام جعفر و پیروان اش قبول نکردند که با زید یکجا شوند و همچنان باو بیعت نکردند . امام زید توانست بین فرقه های شیعه و تسنن جمع کند و در جمع فرقه های اسلامی پیروی او از واصل بن عطاء بود و همچنان خوارج به خروج مسلحانه از امام زید حمایت کردند و شیعیان بخاطر أهل بیت بودن زید با او یکجا شدند .

با شکست امام زید در مقابل اموی ها ، فکر انقلاب خاموش نشد ، انقلاب و مبارزه مسلحانه علیه حکام ظالم در سیاست شرعی بحیث مبدأ اول پذیرفته شد و اولاده امام زید به شورش و انقلابات و مبارزات مسلحانه ادامه دادند ، عباسی ها از انقلابات أهل بیت استفاده کرده حکومت اموی ها را سقوط دادند .

مهمترین نتیجه ناکامی انقلاب امام زید تقسیم شیعه به دو فرقه بود . ابن تیمیه در کتاب منهاج السنة می نویسد که طائفه از شیعیان از امام زید جدا شدند و از همین تاریخ اصطلاح رافضه بوجود آمد . امام ابن تیمیه می نویسد که از زمان خروج زید شیعه به رافضه و زیدیه تقسیم شد ، اما علماء تسنن تا آخرین مرحله از حرکت زید حمایت نمودند .

{ الجامع فی قراءه الإمام زید بن علی ، الدكتور عبدالماجد الندیم * مسند الأمام زید ، جمعه عبدالعزيز بن اسحاق البغدادی ، دار الکتب العلمیة * الجزیره نت ، محمد الصیاد ، 2021/5/18 }

در فقه سیاسی که امام زید اساس آنرا گذاشت احترام رأی مردم و رضایت شان در انتخاب خلیفه اساس بود ، او در فقه سیاسی از آراء جد خود علی بن ابی طالب پیروی میکرد و بیعت سری را خلاف سیاست اسلامی می دانست و شفافیت و آزادی را در انتخاب اصل می دانست .

امام زید در تولی زعامت سیاسی ایمان به رضایت مردم در شروط تولی حاکم داشت ، امام زید توانست تمام فرقه ها را در معیار سیاسی شورا و حق مردم در تعیین سرنوشت و مسأله امامت یا خلافت به اساس معیار دینی یعنی (افضلیت) با هم یکجا سازد . امام زید رسیدن به خلافت را بدون بیعت عموم مردم و بشکل علنی رد کرد ، و از نظریه بیعت عموم مسلمانان برای حاکم حمایت نمود .

أهل بیت و خانواده امام زید اکثراً در قیام انقلاب با او مخالفت کردند ، الشهرستانی مناقشه ای که بین امام زید و برادرش الباقر محمد بن علی صورت گرفت می نویسد که امام الباقر با زید در قیام مسلحانه مخالفت نمود . مؤرخ المسعودی (ت 346 هجری / 957 میلادی) در کتابش « مروج الذهب » می نویسد که زید برادرش الباقر را در اعتماد مردم کوفه مشوره کرد ، الباقر گفت که به أهل کوفه نباید اعتماد کرد .

بیعت امام زید :

الطبری و ابن الأثیر در تاریخ شان صیغه بیعت مردم را از زید حفظ کرده می نویسند : ابن الأثیر می نویسد : من شما را دعوت می نمایم به کتاب الله و سنت نبی الله صلی الله علیه وسلم و جهاد ظالمین و دفاع از مستضعفین و دادن برای محرومین و رد مظالم و نصرت أهل البیت ، آیا شما با این عبارت مرا متابعت می کنید ؟

بن نافع الفهری فاتح مغرب میرسد ، محمد بن عبدالله از قیروان به تونس هجرت و در شهر فاس اقامت اختیار نمود.

سیرت فاطمه و رابطه و عشق او برای تأسیس و بناء القرویین در اکثر مصادر ذکر شده و خصوصاً ابن خلدون و ابن ابی زرع در مؤلفات معروف اش (روضه القرطاس) و مؤرخ بزرگ مغرب عبدالهادی التازی در رساله دکتورا خود تاریخ اولین پوهنتون و سیرت فاطمه را به تفصیل آورده اند . همچنان مؤرخ مغربی عبدالواحد المراكشی در کتاب خود بنام (المعجب فی تخلص أخبار المغرب) در قرن ششم و مؤرخ تونس حسن حسنی در کتاب خود بنام (شہیرات التونسیات) و منتصر بالله الکتانی در کتابش (فاس عاصمة الأدارسة) ، تاریخ زندگی فاطمه الفهری را به تفصیل آورده اند .

فاطمه در دادن صدقه و خیرات در ماه رمضان شهرت داشت و از سرمایه که از پدرش به میراث برده بود به سخاوت بالای فقراء و مساکین و محتاجین مصرف میکرد و قسمت از سرمایه خود را مصارف شاگردان و تحقیقات علمی می نمود ، فاطمه با اسم زن صالحه و کریمه و به لقب أم البنین یاد میشود .

تحقیقات که در مورد فاطمه صورت گرفته نشان میدهد که فاطمه از اول گذاشتن تهداب پوهنتون تا ختم آن مشغول عبادت و روزه دار بود . ساخت پوهنتون 18 سال از (245 - 263 هجری) را در بر گرفت ، او بعد از ختم و افتتاح مسجد سجده شکر را بجا آورد و از فضل و نعمت خداوند یاد کرد و پوهنتون و مسجد را بنام القرویین نامگذاری کرد ، شهر القرویین پایتخت افریقا آنزمان و مسقط رأس فاطمه بود .

تأسیس اولین پوهنتون در جهان

پوهنتون القرویین (جامعه القرویین)

اسم فاطمه الفهریة ارتباط دارد به اولین پوهنتون بین المللی بنام جامعه القرویین در مغرب . فاطمه در عصر سلطان یحیی بن ادریس زندگی داشت و تاریخ فرهنگ و ثقافت اسلامی او را مؤسس و بانی اولین پوهنتون و مرکز علمی و تحقیقات در شهر (فارس) بنام جامعه القرویین می داند . در این اواخر یونسکو پوهنتون القرویین را بحیث اولین پوهنتون و مرکز تحقیقات علمی در تاریخ شناخت .

پوهنتون القرویین در آغاز ماه مبارک رمضان سال 245 هجری موافق به دوم دسمبر سال 859 میلادی تأسیس یافت .

یونسکو و مؤسسات بین المللی اسلامی و غیر اسلامی پوهنتون القرویین را قدیمترین پوهنتون و قبل از تأسیس پوهنتونها به چند قرن در اروپا می دانند . القرویین شاهد تربیه بزرگترین دانشمندان اسلامی بود و طلاب و محصلین برای آموختن علم از هر کنار و گوشه دنیا به این پوهنتون می آمدند و مهمترین عالم و مؤسس علم جامعه شناسی عبدالرحمن بن خلدون از فارغان این پوهنتون بود .

فاطمه الفهریة را وثائق تاریخی مؤسس اولین پوهنتون در جهان می داند ، او در فکر تأسیس جامع القرویین شد و هدف از تأسیس آن برای فاطمه صدقه جاریه و عمل انسانی بود که برای مردم نفع برساند و خداوند او را در روز آخرت جزاء حسنه دهد .

فاطمه بنت محمد الفهریة در سال 800 میلادی در شهر القیروان ، تونس متولد شد ، پدرش از نژاد عرب بنام محمد بن عبدالله الفهری الذبیعود که نسب اش به عقبه

تأسیس اولین پوهنتون در جهان

قرن چهاردهم که فارس را مرکز خود انتخاب کردند مرکز علمی القرویین به بالاترین مقام علمی رسید. ساختمان پوهنتون وسعت بیشتر یافت و کتابخانه بزرگ و معروف که در جهان اولین کتابخانه به حساب می آید در داخل عمارت تأسیس شد ، کتابخانه القرویین مرکز بزرگ تحقیقات و نشر و تألیفات بود. در کتابخانه هزار ها کتاب علمی و مجلات در رشته های مختلف و مخطوطات نادر از قرآن کریم و احادیث نبوی و کتابهای که در جلد آهو نوشته شده بود جمع آوری و حفظ شد.

پوهنتون القرویین شهرت خاص در تخصصات فلک، ریاضیات، ادب، طب و غیره یافت و بوجود آن شهر فاس به مرکز بزرگ علمی و قبله اهل علم و طلاب علم مبدل گردید.

موفقیت های علمی، شعبه های تخصصی و کتابخانه علمی بزرگ سبب شد که پوهنتون القرویین نسبت به کتابخانه قرطبه شهرت بیشتر کسب نماید و شهر فاس، به شهر دانش و علم شهرت یابد. شهر فاس توانست با بزرگترین شهر های علمی مانند قاهره و قیروان و قرطبه و غیره شهرها مسابقه نماید.

بعد از وفات فاطمه الفهریه در بین سالهای 878 و 880 میلادی سلاطین مملکت مغرب توجه بیشتر به القرویین داشتند و با زحمات شان مقام علمی پوهنتون القرویین در جهان اسلام و غیر اسلام به بالاترین مقام رسید و از آن علماء و متفکرین و فلاسفه فارغ گردیدند.

از جمله فارغان پوهنتون القرویین میتوان از پاپ واتیکان (سیلفستر دوم) که اولین انسان بود که

معجزه ساختمان اسلامی:

پوهنتون و مسجد القرویین قیمت و ارزش بزرگ معماری و جمال هندسه دارد، دیزاین اسلامی و دروازه های بزرگ نقاشی شده با ستون های بزرگ نقش شده به آیات قرآنی و هنر اسلامی، سبب شده تا القرویین مرکز هنر هندسی و نمایشگاه تاریخ هنر اسلامی در جهان باشد و سالانه هزار ها نفر از آن دیدن کنند.

دانشمندان و محققین هنر های اسلامی می گویند که فاطمه اهتمام شدید به جمال و زیبایی تعمیر داشت و در هر مرحله تعمیر مراقبت داشت و در اوقات کار از مسجد دیدن میکرد و نظریه میداد.

پوهنتون القرویین مورد توجه و اهتمام سلاطین دولت مغرب از عصر الأدارسه بود، با کوشش های سلاطین ادارسه القرویین به صفت قبله اهل علم و طلاب علم قرار گرفت و صدها دانشجو از مختلف مناطق اسلامی برای حفظ قرآن کریم به پوهنتون قرویین می آمدند.

کتاب تاریخ حکایت دارند که مسجد در سال 877 میلادی چنانکه موسوعه (غینیس) ثبت میکند به پوهنتون رسمی تبدیل شد و در سالونهای آن مناقشه های علمی و تعلیم علوم مختلف شروع گردید.

تأسیس شعبه های تخصصی و کتابخانه بزرگ:

مطالعات تاریخی که در مورد پوهنتون القرویین صورت گرفته است بیانگر آن است که در عهد دولت المرابطین در قرن 5 هجری، در پوهنتون القرویین شعبه های تخصصی تأسیس گردید و علوم به صورت تخصص تقسیم شد. در عصر دولت المرینیة در جریان

تأسیس اولین پوهنتون در جهان

علم را به اروپا انتقال داد یاد کرد ، همچنان فیلسوف و طبیب موسی بن میمون و شریف الإدریسی مؤسس علم جغرافیه و إلهابن البناء المراكشی عالم ریاضیات فلکی و غیره دانشمندان یاد کرد .

معروف ترین شخصیات تاریخی که از پوهنتون القرویین در تخصصات مختلف ، تخصص گرفتند عبارت بودند از طبیب و فیلسوف و قاضی اندلسی و علوم فقه و فلک و فزیک أبا الولید محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن احمد بن رشد معروف باسم (ابن رشد) .

همچنان ابن خلدون مؤسس علم اجتماع و ابوبکر محمد بن یحیی بن الصائغ بن باجة التجیبی معروف باسم (ابن باجة) که در جمله بزرگترین فلاسفه در اسلام بود . ابن باجه بغیر از فلسفه در علوم طب و ریاضیات و فلک و ادب و موسیقی و غیره علوم استاد بزرگ بود .

فارغان پوهنتون القرویین در رشته های مختلف علوم بزرگترین علماء و مؤسسين بزرگترین مکاتب علمی دیگر گردیدند .

فاطمه الفهریة در جوار خدمات علمی در ارتقاء فکری و تقویت اقتصادی و مبارزه با فقر نیز دست بالا داشت و تمام سرمایه خود را وقف خدمات اجتماعی و فرهنگی و ثقافتی نمود و در نفقه و احسان در تاریخ اسلام مانند و سابقه نداشت . پوهنتون القرویین تا امروز نمونه از افتخارات جهان عرب و اسلام است و نمونه از نقش اجتماعی یک زن مسلمان در تاریخ میباشد .

14 جون روز وفات امام ابو حنیفه است**1254 سال از وفات امام ابو حنیفه می گذرد**

امام ابو حنیفه النعمان بن ثابت کوفی التیمی در سال 80 هجری در کوفه تولد و در کوفه بزرگ شد او مشغول تجارت ابریشم در کوفه بود . امام ابوحنیفه فقه را از

استادان کوفه و شیوخ مکه مکرمه آموخت . ابو حنیفه در جمله تابعین به حساب می آید ، مؤرخ خالد عوسی الأعظمی می نویسد که ابو حنیفه صحابه را دید . خالد عوسی می نویسد که امام ابو حنیفه شاگردی حماد بن ابی سلیمان را که از جمله بزرگان علماء عراق بود کرد و مدت 18 سال شاگردی او طول کشید و در این مدت استاد خود حماد را ترک نکرد . امام ابو حنیفه در مکه مکرمه چند سال اقامت اختیار کرد و فقه را از عطاء بن ابی رباح و همقطرانش که از مدرسه عبدالله بن عباس در فقه پیروی میکردند آموخت .

امام ابو حنیفه خوش صحبت ، کریم ، روابط نیک با دوستان داشت و شخص متواضع و حلیم بود . امام از تجارت ابریشم که از پدر و پدر بزرگ اش به میراث مانده بود سرمایه زیاد بدست آورد . مؤرخ و محقق رعد العانی می گوید که امام ابو حنیفه سرمایه خود را در خدمت شاگردان و استادان به مصرف رسانید و امام میگفت که این مال من نیست بلکه مال خداوند است . امام ابو حنیفه در تجارت به امانت و صداقت شهرت داشت و اکثر نویسندگان که تاریخ امام را تحقیق کرده اند می گویند که امام ابوحنیفه شباهت به حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه داشت . از تقوی و امانتداری و صداقت او بود که منصب قاضی القضاة را در دولت عباسی نپذیرفت و زندان را برتری داد .

مقام علمی :

بعد از وفات شیخ حماد ، ریاست حلقه فقه به ابو حنیفه رسید و مردم ریاست او را استقبال نمودند . استاد تاریخ دکتور محمد علی می نویسد که علم وافر و حسن اخلاق ابو حنیفه سبب شد تا همه علماء به قیادت و ریاست او اعتراف نمایند .

امام ابوحنیفه اولین فقهی بود که ابواب فقه را ترتیب نمود . امام شافعی می گوید از امام مالک بن انس

مناقشه در مورد استفاده از فقه و فکر شیعه

دکتور شیخ عصام تلمیه

عده تصور دارند که مناقشه و استفاده از علوم دیگران و استفاده از فکر و فقه شیعه معنی حمایت و پشتیبانی از نظام ایران است. شک نیست که ایران در منطقه شرق میانه و جهان اسلام بسیار جفا و تخریب کرده و مشکلات بزرگ را برای مسلمانان خلق نموده است و اما مطالعه و مناقشه مذهب از مذاهب فکری و فقهی را نباید ارتباط به سیاست یک کشور داد.

تقارب بین مذاهب سنت و شیعه که امام دکتور یوسف القرضاوی آنرا روی دست گرفت به نتیجه مطلوب نرسید. و قتیکه از فکر شیعه و مذهب شیعه بحث می شود باید واضح باشد که در موضوع فقه بحث می شود و شیعه تنها در ایران نیست بلکه در افغانستان و پاکستان و هندوستان و ترکیه و عراق و لبنان و سائر کشورهای اسلامی وجود دارد و در طول تاریخ اسلامی مذهب شیعه بحیث یک مذهب معروف موجود بود و نظریات و آراء علمای این مذهب مناقشه میشد و به بعضی نظریات فقه شیعه توافق و با بعضی نظریات فقه شیعه نقد و بعضی نظریات نیز رد میشد.

تواتر و انجیل که به اساس معتقدات مسلمان نسخ و تحریف شده و از تحریف آن قرآن ما را خبر می دهد و با آنها از مطالعه تواتر و انجیل بصفحت دو کتاب مقدس منع نشده ایم و استفاده از آیات که در تورات و انجیل تحریف نشده شرعا منع نشده است و رسول اکرم صلی الله علیه و سلم فرمودند (حدثوا عن بنی اسرائیل و لا حرج). ابن کثیر در مقدمه تفسیر اش از موقف اسرائیلات می گوید: آنچه از نبی اسرائیل روایت می شود و اگر با ثوابت ما اتفاق داشته باشد از گرفتن آن ممانعت نیست و آنچه تعارض دارد با مقدمات ما نمی پذیریم و رد می کنیم ، در آن موضوعات که نه موافقت است و نه متعارض

سؤال کردم: آیا ابو حنیفه و مناقشه های او را دیده اید؟ جواب داد: بلی او را دیدم و اگر بطرف او نظر می کردید، تصور میکردید که از سنگ است و اما او از طلا بود.

امام احمد بن حنبل در مورد امام ابو حنیفه می گوید: ابو حنیفه در علم و تقوی و زهد و قربانی دادن برای دیگران بی مانند بود و هیچیک به او نمی رسید. عبدالله بن مبارک در مورد امام ابو حنیفه می گوید: فقهی ترین مردم، ابو حنیفه بود.

دکتور عبدالعزیز در مورد مذهب ابی حنیفه میگوید که مذهب ابو حنیفه واقعی و تطبیق آن آسان بود و مذهب حنفی برای شئون دولت و قضاء تدوین شده بود و ابو یوسف نمونه عملی از فقه ابو حنیفه بود. دکتور عبدالعزیز می گوید شاگردان ابو حنیفه استاد شانرا بسیار دوست و احترام داشتند و مقام علمی او را میدانستند، امام حنیفه برای شاگردان خود اجازه میداد تا مناقشه و مناظره کنند و بعضی اوقات شاگردان با استاد در بعضی امور مخالفت میکردند و امام ابو حنیفه اگر می دید که دلایل شان قوی است قبول می کرد، باین روش میتوان گفت که مذهب امام ابو حنیفه اجتهاد جماعی بود.

شاگردان امام، محمد بن الحسن الشیبانی، ابو یوسف القاضی، زفر بن الهذیل فقه امام را ترتیب و نشر کردند. مذهب امام ابو حنیفه، مذهب واقعی و تطبیق آن آسان است. مذهب حنفی تقلیدی نبود و فقه حنفی نتیجه مشوره و مناظره علمی بود. امام و خطیب جامع امام ابی حنیفه دکتور عبدالوهاب احمد حسن الطه می گوید که فقه حنفی، فقه آینده است.

اسباب نشر مذهب حنفی را دانشمندان می گویند که چون ساده و آسان بود بزودی مردم آنرا پذیرفتند و بعد از ضعف خلافت عباسی و قوت سلاجقه و بعد از آنها عثمانی ها مذهب حنفی را در هند و پاکستان و بالقان و قوقاز، خراسان و چین نشر کردند.

الشخصية بين مذاهب أهل السنة و المذهب الجعفرية) از دكتور محمد حسين الذهبي . این کتاب در پوهنحی حقوق در بغداد تدریس می شد . کتاب (مدی حریة الزوجین فی الطلاق) از دكتور عبدالرحمن الصابونی ، که مقدمه آنرا شیخ ابو زهره و دكتور مصطفى السباعی نوشته اند و در این بحث از مذاهب چهار گانه و شیعه جعفری ذکر یافته و هیچیک از علماء بزرگ آنرا نقد و رد نکرده اند .

عدۀ از دانشمندان و محققین به خاطر مزاج عمومی مردم این ابحاث و مطالعه فقه شیعه را رد میکنند و این اشتباه و خطأ بزرگ علمی است و نباید محقق و دانشمند به روش مزاج عامه کار کند .

11 فبروری 2021 العربی / 21

صفحه ای از تاریخ معاصر افغانستان

1930 — 1900

تألیف: فضل غنی مجددی

تحقیق جدید در 591 صفحه برای مطالعه شما آماده است . شما میتوانید کتاب را از آدرس فقه اسلامی بدست آورید . قیمت کتاب \$25 و قیمت پست برای امریکا \$5 میباشد . نظر به قیمت گزاف پستی از فرستادن کتاب به اروپا بصورت انفرادی معذرت میخواهیم .*

از دواج و تربیه در فکر معاصر اسلامی

تألیف: فضل غنی مجددی

تحقیق در 380 صفحه برای مطالعه شما آماده است . قیمت کتاب: \$25 ، مصارف پستی \$5 .

Fazl Ghni Mogaddedi
201 Washington Blvd # 104
Fremont , ca 94539
U.S.A

Tel (510) 979-9489

WhatsApp (510)673-5264

fazlghanimogaddedi@yahoo.com

Islaminfo.one

aamo-usa.com

میتوانیم بگیریم و میتوانیم نگیریم با اینکه أهل کتاب همیشه با ما مخالفت دارند .

موقف ما از معتزله در فتنه خلق قرآن واضح است ، اما از فکر الجاحظ المعتزلی و از تفسیر الکشاف الزمخشری استفاده می کنیم و هیچ تفسیری نیست که از الزمخشری استفاده نکرده باشد و به همین ترتیب از دیگر متفکرین معتزله و غیر از ایشان .

مخالفین روش جدید را پیش گرفته اند و آن اینکه آنچه از گذشته باقی مانده آنرا مه دوم ساخت . در جامع الازهر در پهلوی مذاهب چهار گانه ؛ مذاهب دیگر در باب فقه مقارن تدریس می شد و بیشتر تحقیقات که در قرن بیستم از طرف جامع الازهر به طبع رسیده مذاهب غیر تسنن نیز شامل آن بود .

در ساحة فکر و مطالعه و مناقشه مذاهب فلسفی و مادی ، مسلمانان همه این مذاهب فکری را بحث کردند و در اواخر فلسفه مارکسیزم را علماء اسلام مطالعه و نقد کردند . مثل کتاب (نقض أو هام المادية الجدلية) از دكتور محمد سعید رمضان البوطی .

کتاب آخر و مهم باقر الصدر (الأسس المنطقية للاستقراء) ، هدف از کتاب کشف اساس منطقی مشترک بین علوم طبیعی و ایمان به خداوند است . کتاب الصدر نشان میدهد که مشایخ شیعه در گذشته و عصر حاضر سهم فعال را در تکوین علمی و اهتمام شدید به علوم انسانی و منطق و فلسفه و علم نفس داشتند .

علامه شیخ محمد أبو زهره تاریخ مذاهب اسلامی را تألیف و تحقیق کرد ، او در کتاب خود از امام زید و امام صادق و مذهب شان بحث جالب دارد و همچنان ابو زهره در موضوع میراث در شیعه جعفریه تحقیق کرد و در کتاب مستقل را به طبع رسانید .

در اکثر کتاب های علماء معاصر در موضوع احوال شخصی ملاحظه می شود که نظریات مذاهب تسنن و آراء مذهب شیعه بحث شده مثل کتاب (الأحوال